

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ: НИЗЬКА ДОВІРА ДО ВЕЛИКИХ ПОВНОВАЖЕНЬ

Результати соціологічного опитування

Методологія

Під час соціологічного дослідження компанією «TNS-Ukraine» було опитано 1200 громадян України віком від 16 до 75 років в більш ніж 80 населених пунктах всіх типів та у всіх регіонах країни. При опитуванні респондентів витримані квоти за статтю і віком. Час проведення польового етапу дослідження - з 04 по 11 лютого 2010 року. Математична точність вибірки становить +/- 3%.

Після типологізації областей було виокремлено наступні групи регіонів:

- населення міста Києва;
- населення ПІВНІЧНОГО регіону (Київська, Чернігівська і Житомирська області);
- населення ПІВНІЧНО-ЗАХІДНОГО регіону (Волинська, Рівненська і Хмельницька області);
- населення ЗАХІДНОГО регіону (Львівська, Івано-Франківська і Тернопільська області);
- населення ПІВДЕННО-ЗАХІДНОГО регіону (Чернівецька і Закарпатська області);
- населення ЦЕНТРАЛЬНОГО регіону (Черкаська, Полтавська, Вінницька і Кіровоградська області);
- населення ПІВНІЧНО-СХІДНОГО регіону (Харківська і Сумська області);
- населення СХІДНОГО регіону (Донецька і Луганська області);
- населення ПІВДЕННО-СХІДНОГО регіону (Дніпропетровська і Запорізька області);
- населення ПІВДЕНОГО регіону (Одеська, Миколаївська і Херсонська області);
- населення КРИМСЬКОЇ АР.

При використанні даних посилання на *Лабораторію законодавчих ініціатив* та «TNS-Ukraine» обов'язкове.

1. Загальний рівень суспільної довіри до Верховної Ради України

Результати проведеного соціологічного дослідження показують, що **низький рівень суспільної довіри є притаманним для всіх владних інститутів** (як на загальнодержавному, так і на місцевому рівнях) – їм абсолютно або переважно довіряє менше третини українських громадян (при цьому органи місцевої влади користуються вищим рівнем довіри, аніж загальнодержавні владні інститути).

З-поміж усіх владних інститутів вітчизняний **парламент користується фактично найменшим рівнем суспільної довіри**: повністю недовіряють Верховній Раді України **58,2%** респондентів, в той час як частка осіб, які повністю або переважно довіряють парламенту становить лише **12,1%** (повністю довіряють своєму парламенту всього **2,6%** українців). **За рівнем суспільної недовіри законодавчий орган може конкурувати хіба що з Президентом** (на момент проведення дослідження ним був В.Ющенко), якому повністю або переважно довіряють 14% опитаних і повністю не довіряють 59,4% респондентів (див. Діаграму 1).

Найбільший рівень суспільної недовіри до Верховної Ради України – серед людей віком від 25 до 39 років. Лише 6,6% респондентів, що репрезентують цю групу, повністю або

переважно довіряють парламенту (в інших вікових групах ця частка є майже вдвічі більшою). Законодавчому органу найменше довіряють службовці (8,5%), найбільше – підприємці (16,1%). Цікавим є те, що *на рівень довіри до законодавчого органу практично не впливає рівень доходів респондентів – парламенту в майже однаковій мірі не схильні довіряти як люди з високими статками, так і ті, рівень доходів яких є низьким*. В регіональному розрізі *найменший ступінь довіри до Верховній Раді України* спостерігається *на Сході* (частка тих, хто повністю або переважно не довіряє парламенту становить 92,6%), в *м. Києві* (91,1%), *Південному Заході* (90,2%), в *Криму* (88,3%). Частка тих, хто повністю або переважно не довіряє парламенту є найменшою на Північному Заході (63,2%), Півночі (66,9%). В решті регіонів ця частка коливається від 79,5% (Південь) до 82-83%. При цьому *найменше парламенту довіряють жителі м. Києва* (91,1% повної або переважної недовіри) та *міст* з населенням від 50 000 до 499 000 жителів (88,3-90,5%). Цікаво, що рівень повної або переважної недовіри до законодавчого органу в інших населених пунктах є приблизно однаковим і коливається в межах від 76,7% (в селах) до 82,9% (міста з населенням до 50 000 мешканців).

2. Основні причини недовіри Верховній Раді України

Серед основних причин недовіри Верховній Раді України респонденти відзначили наступні¹: *корумпованість депутатів* (46,8%), *нездатність депутатів ухвалювати рішення, що спрямовані на розвиток країни* (32,6%), *залежність депутатів від інтересів великого бізнесу* (31,2%), *пріоритет особистих інтересів депутатів над національними інтересами* (27,1%), *злиття політики і бізнесу* (26,7%), *непрозорість діяльності парламенту* (21,2%), *некомпетентність депутатів* (17,3%), *низькі етичні стандарти* (14,4%), *залежність депутатів від інших органів влади* (12,2%), інші причини (0,9%).

3. Непрозорість та закритість діяльності Верховної Ради України

69,9% українських громадян вважають, що всі органи влади – як на загальнодержавному, так і на місцевому рівнях – працюють непрозоро і закрито. Кількість тих, хто вважає, що всі органи влади в Україні працюють прозоро і відкрито, становить лише 4%. За критерієм найбільшої непрозорості пальму першості отримав глава держави – його діяльність вважають найбільш прозорою та відкритою лише 2% українських громадян; *друге місце посіла Верховна Рада України (2,6%)*, третє – Кабінет Міністрів України (4,3%). Цікаво, що *перше місце за рівнем прозорості і відкритості серед органів влади посідають органи місцевої влади – 6,7%* респондентів вважають, що саме вони, а не центральні органи державної влади, є найбільш прозорими та відкритими.

4. Відсутність комунікації між депутатами і виборцями

Багато експертів стверджують, що запровадження на парламентських виборах пропорційної виборчої системи призвело до розриву зв'язку між народними депутатами та виборцями. Адже за цієї системи на перспективи обрання депутата до парламенту жодним чином не впливає частота відвідування народним обранцем умовного виборчого округу, до якого його „прикріплено” фракцією, кількість проведених зустрічей з виборцями, активність реагування на їхні звернення і скарги. Цю думку підтверджують і результати соціологічного дослідження: *лише 17,5% всіх українських громадян знають депутатів, які підтримують*

¹ При відповіді на це питання респонденти могли називати від 1-ї до 3-х причин.

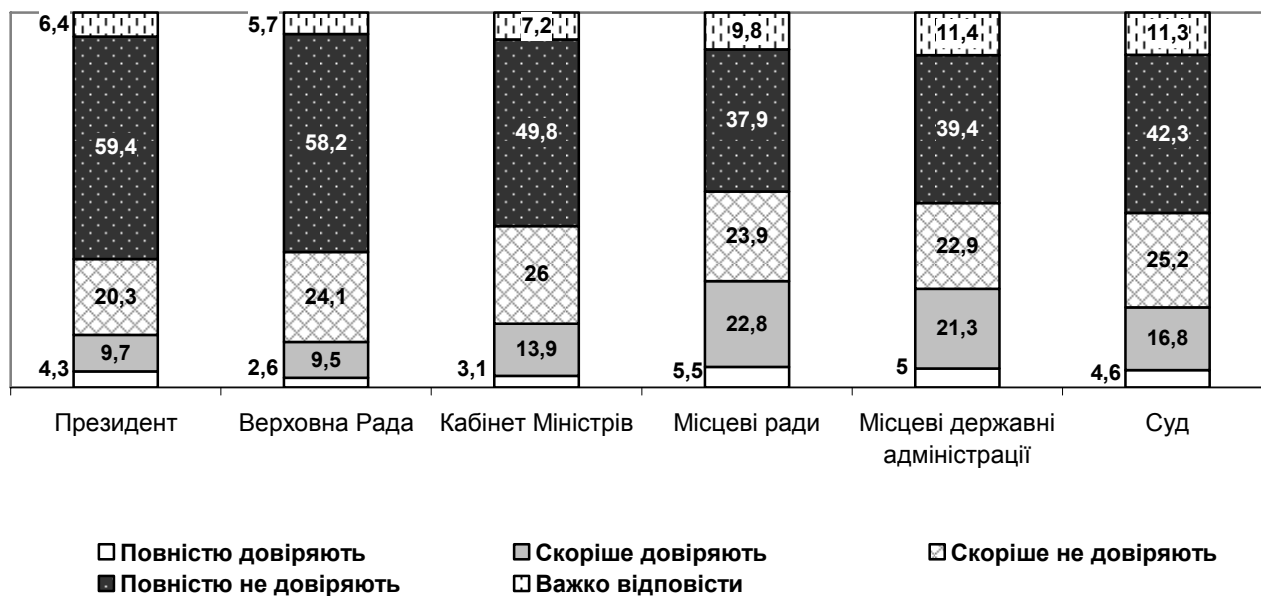
зв'язки з виборцями їхніх сіл, селищ та міст. Натомість 51,2% респондентів взагалі нічого не чули про таких депутатів, а 31,3% прямо стверджують, що таких депутатів немає.

Найбільш обізнаними стосовно депутатів, які підтримують зв'язки з виборцями, є громадяни віком від 40 років (понад 19%), найменш обізнаною – молодь віком до 24 років (10% – 14,1%). Найбільш активно депутати взаємодіють з виборцями північного регіону – принаймні 33,9% респондентів знають про депутатів, які підтримують зв'язки з виборцями. До регіонів, в яких депутати відносно активно комунікують з виборцями, належать також південно-східні (28,1%) та східні (28%) області. Однак і в цих регіонах майже половина респондентів нічого не чули про депутатів, які б підтримували зв'язки з виборцями (на Сході – 52,4%, на Південному Сході – 55,4%, на Півночі України – 43,1%). Найменш активною є комунікація депутатів з виборцями Криму, Києва, південних, південно-західних, північно-західних областей – в цих регіонах ствердну відповідь на запитання про наявність депутатів, які підтримують зв'язки з виборцями відповідних сіл, селищ та міст дали менше 10% респондентів.

Додатки

1. Загальний рівень суспільної довіри до Верховної Ради України („На скільки Ви довіряєте кожному з цих соціальних інститутів чи організацій?“)

Діаграма 1. Суспільна довіра до інститутів влади, %

1.1. Загальний рівень суспільної довіри до Верховної Ради України: залежність між відповідями і віком респондентів

	Всього	16-18	19-24	25-39	40-59	60+
Повністю довіряєте	2,6%	0	1,5%	0,6%	4,0%	4,2%
Скоріше довіряєте, ніж ні	9,5%	15,7%	13,3%	6,0%	8,9%	11,2%
Скоріше не довіряєте	24,1%	27,1%	26,7%	22,4%	26,2%	20,8%
Зовсім не довіряєте	58,2%	48,6%	54,8%	65,6%	55,2%	57,7%
Відмова відповісти	5,7%	8,6%	3,7%	5,4%	5,7%	6,2%

1.2. Загальний рівень суспільної довіри до Верховної Ради України: залежність між відповідями та рівнем доходів респондентів

	Всього	Низький	Середній	Вище за середній	Високий
Повністю довіряєте	2,6%	3,6%	1,7%	3,3%	2,1%
Скоріше довіряєте, ніж ні	9,5%	8,4%	10,3%	8,3%	10,6%
Скоріше не довіряєте	24,1%	22,6%	24,9%	26,7%	23,4%
Зовсім не довіряєте	58,2%	58,4%	57,6%	57,5%	60,3%
Відмова відповісти	5,7%	7,0%	5,5%	4,2%	3,5%

1.3. Загальний рівень суспільної довіри до Верховної Ради України: залежність між відповідями та родом занять респондентів

	Всього	Кер-ник	СПД	Спеціал-т	Служб-ць	Робіт-к	Студент	Домогос подарка	Пенс-нер
Повністю довіряєте	2,6%	8,0%	3,2%	3,3%	0	2,2%	1,0%	0	4,0%
Скоріше довіряєте, ніж ні	9,5%	4,0%	12,9%	6,6%	8,5%	9,8%	13,3%	10,8%	10,3%
Скоріше не довіряєте	24,1%	32,0%	29,0%	27,0%	13,4%	23,4%	22,4%	24,7%	22,6%
Зовсім не довіряєте	58,2%	48,0%	50,0%	58,6%	69,5%	59,8%	56,1%	62,4%	56,8%
Відмова відповіді	5,7%	8,0%	4,8%	4,5%	8,5%	4,9%	7,1%	2,2%	6,3%

1.4. Загальний рівень суспільної довіри до Верховної Ради України: залежність між відповідями та регіональною приналежністю респондентів

	Всього	Київ	Пн	Цтр	Пн-Сх	Пн-Зх	Пд-Сх	Зх	Пд-Зх	Пд	АРК	Сх
Повністю довіряєте	2,6%	1,5%	3,7%	3,4%	2,8%	3,4%	2,2%	3,2%	2,0%	2,5%	3,3%	1,1%
Скоріше довіряєте, ніж ні	9,5%	6,0%	14,7%	3,4%	11,3%	31,0%	7,2%	10,4%	5,9%	9,0%	3,3%	5,8%
Скоріше не довіряєте	24,1%	29,9%	27,5%	20,0%	32,1%	19,5%	32,4%	20,8%	33,3%	18,0%	23,3%	18,5%
Зовсім не довіряєте	58,2%	61,2%	39,4%	63,4%	50,9%	43,7%	49,6%	62,4%	56,9%	61,5%	65,0%	74,1%
Відмова відповіді	5,7%	1,5%	14,7%	9,7%	2,8%	2,3%	8,6%	3,2%	2,0%	9,0%	5,0%	0,5%

1.5. Загальний рівень суспільної довіри до Верховної Ради України: залежність між відповідями і величиною населеного пункту, в якому проживає респондент

	Всього	Київ	Більше 500 000	100 000 – 499 000	50 000 – 99 000	До 50 000	СМТ	Село
Повністю довіряєте	2,6%	1,5%	3,2%	1,9%	1,9%	0	3,9%	3,7%
Скоріше довіряєте, ніж ні	9,5%	6,0%	9,5%	5,6%	4,8%	15,1%	11,8%	10,8%
Скоріше не довіряєте	24,1%	29,9%	27,0%	16,9%	22,9%	28,1%	25,5%	24,1%
Зовсім не довіряєте	58,2%	61,2%	52,9%	71,4%	67,6%	54,8%	53,9%	52,6%
Відмова відповіді	5,7%	1,5%	7,4%	4,2%	2,9%	2,1%	4,9%	8,7%

2. Основні причини недовіри Верховній Раді України („Чому Ви не довіряєте Верховній Раді України?“)

2.1. Причини недовіри парламенту: залежність між відповідями і віком респондентів

	Всього	16-18	19-24	25-39	40-59	60+
Залежність депутатів від інтересів великого бізнесу	31,2%	20,8%	29,1%	30,6%	33,1%	32,8%
Нездатність депутатів ухвалювати рішення, що спрямовані на розвиток країни	32,6%	47,2%	36,4%	31,6%	28,9%	34,3%
Залежність депутатів від інших органів влади	12,2%	7,5%	12,7%	12,4%	11,6%	13,7%
Корумпованість депутатів	46,8%	41,5%	42,7%	51,9%	48,0%	41,2%
Низькі етичні стандарти	14,4%	17,0%	13,6%	12,0%	15,5%	15,7%
Злиття політики та бізнесу	26,7%	13,2%	24,5%	26,5%	32,5%	22,5%
Пріоритет особистих інтересів депутата над національними інтересами	27,1%	26,4%	28,2%	27,1%	23,4%	32,4%
Непрозорість діяльності Верховної Ради України	21,2%	17,0%	20,9%	22,3%	21,3%	20,6%
Некомпетентність депутатів	17,3%	18,9%	20,0%	14,8%	17,9%	18,1%
Інше	0,9%	0	0	1,4%	1,2%	0,5%
Відмова відповісти	4,0%	3,8%	4,5%	4,8%	3,3%	3,4%

2.2. Причини недовіри парламенту: залежність між відповідями та родом занять респондентів

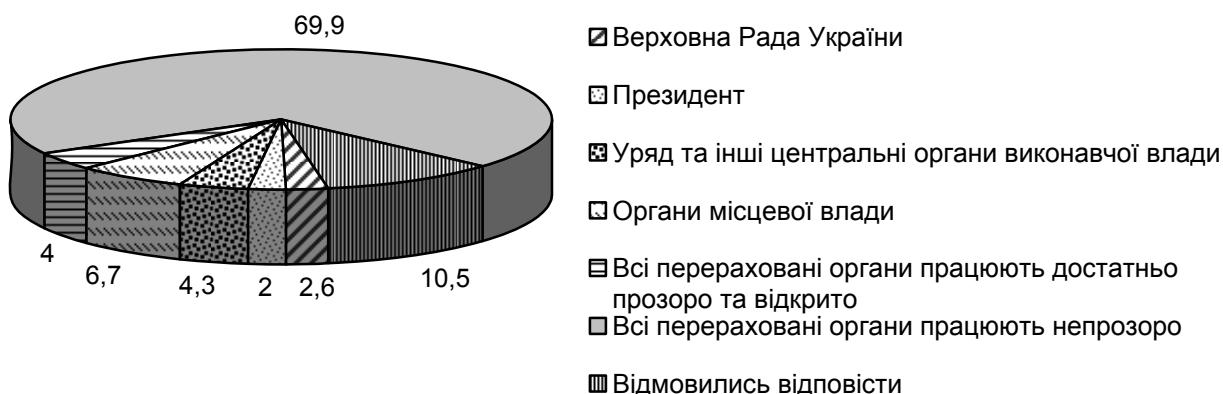
	Вс-го	Керів-к	СПД	Спец-т	Служб-ць	Робіт-к	Студ-т	Домо госпо дарка	Пенсі онер
Залежність депутатів від інтересів великого бізнесу	31,2%	60,0%	22,4%	37,3%	33,8%	22,9%	19,5%	27,2%	32,6%
Нездатність депутатів ухвалювати рішення, що спрямовані на розвиток країни	32,6%	20,0%	30,6%	31,1%	23,5%	33,3%	45,5%	33,3%	28,9%
Залежність депутатів від інших органів влади	12,2%	20,0%	8,2%	15,8%	17,6%	10,5%	11,7%	11,1%	11,7%
Корумпованість депутатів	46,8%	60,0%	57,1%	46,9%	42,6%	54,2%	44,2%	44,4%	41,4%
Низькі етичні стандарти	14,4%	20,0%	14,3%	15,8%	16,2%	9,2%	14,3%	18,5%	14,2%
Злиття політики та бізнесу	26,7%	35,0%	24,5%	38,3%	22,1%	25,5%	19,5%	29,6%	21,8%
Пріоритет особистих інтересів депутата над національними інтересами	27,1%	35,0%	26,5%	25,8%	20,6%	24,8%	24,7%	25,9%	32,2%
Непрозорість діяльності Верховної Ради України	21,2%	25,0%	22,4%	20,1%	30,9%	18,3%	18,2%	19,8%	23,0%
Некомпетентність депутатів	17,3%	15,0%	16,3%	15,8%	29,4%	18,3%	16,9%	17,3%	17,6%
Інше	0,9%	0	0	0,5%	1,5%	2,0%	0	0	0,8%
Відмова відповісти	4,0%	0	8,2%	1,9%	2,9%	7,2%	5,2%	1,2%	3,3%

2.3. Причини недовіри парламенту: залежність між відповідями і регіональною приналежністю респондентів

	Всього	Київ	Пн	Цтр	Пн-Сх	Пн-Зх	Пд-Сх	Зх	Пд-Зх	Пд	АРК	Сх
Залежність депутатів від інтересів великого бізнесу	31,2%	42,6%	39,7%	29,8%	58,0%	43,6%	29,8%	31,7%	30,4%	20,6%	26,4%	15,4%
Нездатність депутатів ухвалювати рішення, що спрямовані на розвиток країни	32,6%	32,8%	32,9%	38,8%	48,9%	21,8%	41,2%	15,4%	28,3%	39,2%	28,3%	26,9%
Залежність депутатів від інших органів влади	12,2%	9,8%	9,6%	9,9%	5,7%	14,5%	11,4%	11,5%	10,9%	7,2%	9,4%	22,9%
Корумпованість депутатів	46,8%	39,3%	41,1%	42,1%	48,9%	70,9%	44,7%	35,6%	54,3%	50,5%	71,7%	42,9%
Низькі етичні стандарти	14,4%	9,8%	20,5%	11,6%	6,8%	20,0%	14,9%	16,3%	13,0%	9,3%	11,3%	20,0%
Злиття політики та бізнесу	26,7%	45,9%	15,1%	17,4%	28,4%	52,7%	24,6%	31,7%	13,0%	16,5%	35,8%	27,4%
Пріоритет особистих інтересів депутата над національними інтересами	27,1%	41,0%	41,1%	19,0%	34,1%	25,5%	22,8%	23,1%	15,2%	39,2%	22,6%	21,7%
Непрозорість діяльності Верховної Ради України	21,2%	8,2%	13,7%	42,1%	13,6%	16,4%	18,4%	14,4%	15,2%	36,1%	32,1%	15,4%
Некомпетентність депутатів	17,3%	6,6%	15,1%	26,4%	10,2%	1,8%	17,5%	14,4%	15,2%	20,6%	13,2%	25,7%
Інше	0,9%	4,9%	0	0	1,1%	1,8%	0,9%	1,0%	0	2,1%	0	0
Відмова відповісти	4,0%	4,9%	5,5%	6,6%	0	5,5%	1,8%	8,7%	2,2%	0	1,9%	4,6%

3. Непрозорість та закритість діяльності Верховної Ради України („Які органи, на Вашу думку, працюють найбільш прозоро і відкрито?“)

Діаграма 2. Які органи, на Вашу думку, працюють найбільш прозоро і відкрито? (%)

3.1. Непрозорість та закритість діяльності органів влади: залежність між відповідями і віком респондентів

	Всього	16-18	19-24	25-39	40-59	60+
Верховна Рада України	2,6%	4,3%	0,7%	1,8%	2,5%	4,2%
Президент	2,0%	2,9%	1,5%	0,9%	2,7%	2,3%
Уряд та інші центральні органи виконавчої влади	4,3%	4,3%	2,2%	5,1%	5,2%	3,1%
Органи місцевої влади	6,7%	8,6%	7,4%	6,9%	6,4%	5,8%
Всі перераховані органи працюють достатньо прозоро та відкрито	4,0%	1,4%	7,4%	2,7%	4,0%	4,6%
Всі перераховані органи працюють непрозоро	69,9%	60,0%	69,6%	74,0%	69,6%	68,1%
Відмова відповідати	10,5%	18,6%	11,1%	8,5%	9,7%	11,9%

3.2. Непрозорість та закритість діяльності органів влади: залежність між відповідями та родом занять респондентів

	Всього	Кер-ник	СПД	Спец-т	Служ-ць	Робіт-к	Студ-т	Домогос подарка	Пенс-р
Верховна Рада України	2,6%	4,0%	4,8%	1,2%	2,4%	3,3%	4,1%	1,1%	3,3%
Президент	2,0%	4,0%	1,6%	1,2%	2,4%	1,6%	3,1%	1,1%	2,7%
Уряд та інші центральні органи виконавчої влади	4,3%	0	6,5%	6,1%	0	6,5%	3,1%	3,2%	4,0%
Органи місцевої влади	6,7%	12,0%	9,7%	6,6%	9,8%	4,3%	6,1%	6,5%	6,3%
Всі перераховані органи працюють достатньо прозоро та відкрито	4,0%	0	1,6%	4,1%	4,9%	2,7%	3,1%	7,5%	4,0%
Всі перераховані органи працюють непрозоро	69,9%	72,0%	69,4%	73,4%	73,2%	69,0%	61,2%	72,0%	67,4%
Відмова відповідати	10,5%	8,0%	6,5%	7,4%	7,3%	12,5%	19,4%	8,6%	12,3%

3.3. Непрозорість та закритість діяльності органів влади: залежність між відповідями і регіональною приналежністю респондентів

	Всього	Київ	Пн	Цтр	Пн-Сх	Пн-Зх	Пд-Сх	Зх	Пд-Зх	Пд	АРК	Сх
Верховна Рада України	2,6%	0	7,3%	1,4%	4,7%	1,1%	2,9%	0,8%	0	3,3%	0	3,2%
Президент	2,0%	0	2,8%	1,4%	4,7%	0	2,9%	6,4%	0	0,8%	0	0,5%
Уряд та інші центральні органи виконавчої влади	4,3%	3,0%	3,7%	2,1%	7,5%	8,0%	6,5%	2,4%	5,9%	2,5%	1,7%	4,8%
Органи місцевої влади	6,7%	1,5%	1,8%	3,4%	4,7%	4,6%	5,0%	16,8%	9,8%	4,9%	6,7%	10,6%
Всі перераховані органи працюють достатньо прозоро та відкрито	4,0%	1,5%	10,1%	0,7%	2,8%	16,1%	2,9%	2,4%	0	1,6%	5,0%	3,2%
Всі перераховані органи працюють непрозоро	69,9%	79,1%	54,1%	80,7%	69,8%	63,2%	64,7%	50,4%	76,5%	79,5%	86,7%	74,1%
Відмова відповісти	10,5%	14,9%	20,2%	10,3%	5,7%	6,9%	15,1%	20,8%	7,8%	7,4%	0	3,7%

4. Відсутність належної комунікації між народними депутатами України і виборцями („Чи є в парламенті депутати, які підтримують зв'язки з виборцями Вашого міста/селища/села?“)

4.1. Відсутність належної комунікації між народними депутатами України і виборцями: залежність між відповідями і віком респондентів

	Всього	16-18	19-24	25-39	40-59	60+
Так	17,5%	10,0%	14,1%	16,9%	19,1%	19,6%
Ні	31,3%	27,1%	28,1%	30,8%	33,2%	31,9%
Не знаю	51,2%	62,9%	57,8%	52,3%	47,8%	48,5%

4.2. Відсутність належної комунікації між народними депутатами України і виборцями: залежність між відповідями та родом занять респондентів

	Всього	Керівник	СПД	Спец-ст	Служб-ць	Робітник	Студент	Домогосп-рка	Пенсіонер
Так	17,5%	16,0%	21,0%	20,5%	25,6%	13,0%	12,2%	17,2%	17,9%
Ні	31,3%	28,0%	25,8%	33,6%	37,8%	33,7%	29,6%	26,9%	31,2%
Не знаю	51,2%	56,0%	53,2%	45,9%	36,6%	53,3%	58,2%	55,9%	50,8%

4.3. Відсутність належної комунікації між народними депутатами України і виборцями: залежність між відповідями і регіональною приналежністю респондентів

	Всього	Київ	Пн	Цтр	Пн-Сх	Пн-Зх	Пд-Сх	Зх	Пд-Зх	Пд	АРК	Сх
Так	17,5%	9,0%	33,9%	13,8%	21,7%	0	28,1%	10,4%	7,8%	9,0%	6,7%	28,0%
Ні	31,3%	28,4%	22,9%	22,8%	38,7%	62,1%	16,5%	44,8%	56,9%	26,2%	45,0%	19,6%
Не знаю	51,2%	62,7%	43,1%	63,4%	39,6%	37,9%	55,4%	44,8%	35,3%	64,8%	48,3%	52,4%

4.4. Відсутність належної комунікації між народними депутатами України і виборцями: залежність між відповідями і величиною населеного пункту, в якому проживає респондент

	Всього	Київ	Більше 500 000	100 000 – 499 000	50 000 – 99 000	До 50 000	СМТ	Село
Так	17,5%	9,0%	25,9%	27,7%	22,9%	17,1%	24,5%	5,8%
Ні	31,3%	28,4%	23,3%	39,9%	13,3%	17,1%	36,3%	40,2%
Не знаю	51,2%	62,7%	50,8%	32,4%	63,8%	65,8%	39,2%	54,0%